

Giambattista Marini, *L'Adone*

Ted', když svou práci začínám odvážně
století budoucího ku závisi strašné
nejdřív milé, pak už také těžké rány
Tvoji horké lásky popsat odhodlaný,
na let tak vysoký ať od syna tvého
budu mít já křídla a (stojím li za to)
ať jak pochodní srdce mi ohřívá
a slova mi daruje jak oheň pálivá.

Také ty, Ludviku velký, kteréhož
jemnost předčí Adonise samého,
kteréhož mládí v otcovských stopách kráčí
a že se jim rovná, ukazovat ráčí;
Ty, kterému Vulkán zbraně kuje
a Paříž sloupy a palmy daruje;
poslouchej mě prosím a dovol mi abych
Tvé lilie vpletl do vavřínové hlavy.[...]

Jan Ursyn Niemcewicz, *Dwaj Panowie Sieciechowie*

Excelentissimus Magnus Dux, poté co vydal rozkaz o mém přijetí do svého dvoru, pozval senátory, velmožné pany a s nimi i mého otce na oběd a také sám *cum magnifica Consorte* [s manželkou] šel obědvat; mě zas spolu s ostatními dvorskými a fraucimorem Jeho Výsosti bylo přikázáno jít ku stolu Maršálka. *Praesentatus fui* dvorským dámám, dvořanům, a také jejich milostpánům, jenž byli na respektu, *receptusque ab illis cum maxima urbanitate* [byl jsem přijat s největší zdvořilostí]; jídla bylo dost, všechno plavalo v tuku; poněvadž to bylo pondělí, stály tam pouze flašky s medovinou, do nichž jsme se pustili hned po boršči: pili jsme na zdraví Jeho Milostpána, pak na Jeho Výsost Krále, na zdraví duchovních a radních, a nakonec Maršálek si nalil velký kalich a pil na moje zdraví s těmito slovy:

- *Spes altera patriae* v osobě nově přijatého Jeho Milostpána Číšníka.
Dojatý tímto uvítáním také já jsem si nalil kalich a pil jsem na zdraví Maršálka:
- *Tutamen et splendor* [obrana a ozdoba] dvoru Jeho Milostpána, správce naší krve.

Maciej Kazimierz Sarbiewski (Matthias Casimirus Sarbievius) 1595 – 1640

Jezuita. Studoval v Akademii Soc. Jesu ve Vilniusu. 1617-1620 učil poetiku a rétoriku v jezuitských školách LVK (Kražiai, Pułtusk). 1620-1622 znovu studuje ve Vilniusu (teologii).

1622-1625 – pobyt v Římě. Po návratu do LVK učil v akademiích v Polocku a ve Vilniusu. Obhájil doktoráty z teologie a filozofie. 1635 král Vladislav IV Vasa jmenoval ho dvorským kaplanem. Zemřel r. 1640.

Literární debut – 1619 (několik panegyrických básní, anonymně).

Sbírky básní: *Lyricorum libri tres*, Köln 1625

Lyricorum libri IV, Antverpen 1632

Byl autorem originální poetiky. Zachovala se pouze ve skriptech jeho studentů. Tiskem vydáno teprve po druhé světové válce (1954, 1958). Celkem 14 „knih“ (libri). Nejdůležitější jsou:

De acuto et arguto (...) sive Seneca et Martialis, text vznikl ca. 1619-1620: princip „concordia discors vel discordia concors (shodná neshodnost nebo neshodná shodnost).

De perfecta poesi, sive Vergilius et Homerus (1626-1627)

Gawęda (pl. „pohovor“, „popovídání si“): druh polské vzpomínkové literatury. Začal se rozvíjet v 17. st., vzkvétal v druhé pol. 18. st., ztratil na významu na zač. 20. st.

Některé zajímavější polské paměti:

Jerzy Ossoliński, paměti z lét 1595-1621

Albrecht Stanisław Radziwiłł, *Memoriale rerum gestarum in Polonia...* (1632-1655)

Mikołaj Dyakowski, *Sumariusz okazyi wiedeńskiej* (zač. 18. st.)

Jan Florian Drobysz Tuszyński, *Informacyja dzieciom moim o przodkach domku mego* (1648-1707)

Jan Chryzostom Pasek (cca. 1636-1701), *Pamiętniki*, konec 17.st.: přesné datum vzniku není známo. Nejznámější a nejpopulárnější polské paměti z doby baroka.

České vydání: Pasek, Jan Chryzostom, *Paměti*, Praha 1975